Utlåtande UtUU 9/2018 rd– B 11/2018 rd

Utrikesutskottet

Regeringens årsberättelse 2017

Till revisionsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens årsberättelse 2017 (B 11/2018 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för utlåtande till revisionsutskottet. Tidsfrist: 27.9.2018.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- statssekreterare Matti Anttonen, utrikesministeriet
- ekonomiplaneringschef Katja Bordi, utrikesministeriet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Årsberättelseförfarandet är ett förfarande enligt 46 § i grundlagen som finns till för att riksdagen ska få information om regeringens verksamhet, om hur statsfinanserna har skötts, om hur budgeten har följts och om regeringens åtgärder med anledning av riksdagsbeslut.

I avsnittet om utrikes- och säkerhetspolitiken lyfter regeringen fram frågor om att stärka EU:s yttre åtgärder och säkerheten, Storbritanniens beslut att utträda ur EU, riktlinjerna i statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse och samarbetet kring Arktis. Utskottet har behandlat dessa teman regelbundet 2017 med USP-utredningar och i sakkunnigutfrågningar.

Utrikesutskottet vill poängtera vikten av ett aktivt samspel mellan riksdag och regering för utrikes- och säkerhetspolitiken och den parlamentariska kontrollen. I samspelet är det ett viktigt element att information ges vid rätt tidpunkt.

I fråga om Finlands utvecklingspolitik upprepas prioriteringarna för utvecklingssamarbetet. När det gäller finansieringen noterar regeringen att sammanlagt 935 miljoner euro, alltså ungefär 0,41 procent av BNP, betalades ut för utvecklingssamarbetet 2017. Utskottet ser det som en stor brist att årsberättelsen inte innehåller någon bedömning av hur den betydande nedskärningen av ansla-

gen för utvecklingssamarbete, som beslutades och genomfördes 2015–2016, har påverkat utvecklingspolitiken och utrikespolitiken. Dessutom upprepar utskottet den ståndpunkt som finns inskriven i budgetutlåtandet för 2017, att regeringen bör göra upp ett program för en ansvarsfull och förutseende gradvis höjning av anslaget för utvecklingssamarbete till det fastställda målet på 0,7 procent.

Utskottet har regelbundet lyft fram Team Finland och ansett det viktigt att tjänsten effektiviseras, eftersom insatserna för att främja export och investeringar blir allt viktigare för ett land som Finland, som är öppet och beroende av utrikeshandeln. För att effektivisera den här verksamheten förbereddes under året en ny verksamhetsmodell för Business Finland genom att Finpro slogs samman med Tekes – utvecklingscentralen för teknologi och innovationer. Enligt utredning är de preliminära erfarenheterna av den nya verksamhetsmodellen till största delen positiva. Utskottet konstaterar att det noggrant kommer att bevaka inrättandet av den nya organisationen, bland annat via regeringens årsberättelser.

Uttalanden

Utskottet konstaterar följande om uttalandena i berättelsen:

Finlands säkerhets- och försvarspolitik 2012 (SRR 6/2012 rd – RSk 6/2013 rd)

Riksdagen godkände den 8 maj 2013 följande ställningstaganden i enlighet med utrikesutskottets betänkande:

1. Riksdagen förutsätter att redogörelsen läggs upp som en övergripande säkerhetsstrategi som på ett balanserat sätt styr utvecklingen av alla förvaltningsområden med anknytning till säkerhet och deras resurser, vilket inbegriper cybersäkerheten, försörjningsberedskapen och energisäkerheten.

2. Riksdagen förutsätter att det säkerhets- och försvarspolitiska redogörelseförfarandet utvecklas så att riktlinjerna får ökat genomförande och större genomslag över regeringsperioderna och att statsrådet i samarbete med riksdagen vidtar åtgärder för att utveckla förfarandet.

Utskottet noterar att statsrådet vidtagit åtgärder med anledning av uttalandet. Ställningstagandena 1 och 2 behövs fortfarande också om statsrådet bestämmer sig för att i fortsättningen lämna fler än en redogörelse om säkerheten till riksdagen.

Statsrådets redogörelse om Finlands utvecklingspolitik (SRR 1/2016 rd – RSk 9/2016 rd)

Riksdagen godkände den 27 april 2016 följande ställningstaganden i enlighet med utrikesutskottets betänkande:

1. Riksdagen förutsätter att statsrådet varje valperiod utarbetar en redogörelse om Finlands utvecklingspolitik för politisk styrning på strategisk nivå av utvecklingssamarbetet och för att säkerställa en konsekvent utvecklingspolitik.

2. När statsrådet genomför det utvecklingspolitiska programmet ska det beakta de iakttagelser som framförs i detta betänkande och avge rapport om dem i samband med 2018 års utredning om redogörelsens utfall och resultaten av utvecklingssamarbetet.

Utskottet konstaterar att statsrådet har vidtagit åtgärder med anledning av uttalandet, men att uttalandet fortfarande är aktuellt.

Statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse (SRR 6/2016 rd – RSk 29/2016 rd)

Riksdagen godkände den 21 december 2016 följande ställningstagande i enlighet med utrikesutskottets betänkande:

Riksdagen förutsätter att en parlamentarisk uppföljning som omfattar alla riksdagspartier ordnas också vid beredningen av framtida redogörelser om säkerhet.

Uttalandet är fortfarande aktuellt, anser utskottet.

Beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd (RP 72/2016 rd - RSv 54/2017 rd)

Riksdagen godkände den 6 juni 2017 följande uttalande i enlighet med utrikesutskottets betänkande:

Riksdagen förutsätter att statsrådet för att möjliggöra ett skyndsamt förfarande utreder vilken praxis som kan göra beslutsprocessen snabbare och smidigare på ett sätt som också beaktar riksdagens roll i situationer som kräver skyndsamma beslut. Utredningen till utrikesutskottet ska utarbetas före utgången av 2018.

Uttalandet är fortfarande aktuellt, anser utskottet.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottet föreslår

att revisionsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande UtUU 9/2018 rd

Helsingfors 12.6.2018

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Matti Vanhanen cent
vice ordförande Pertti Salolainen saml
medlem Sirkka-Liisa Anttila cent
medlem Paavo Arhinmäki vänst
medlem Tiina Elovaara blå
medlem Pekka Haavisto gröna
medlem Seppo Kääriäinen cent
medlem Aila Paloniemi cent
medlem Lenita Toivakka saml
medlem Erkki Tuomioja sd
medlem Jutta Urpilainen sd
medlem Stefan Wallin sv
medlem Ben Zyskowicz saml.

Sekreterare var

utskottsråd Tiina Larvala.